

Remissvar: Ändring av Boverkets byggregler

Sammanfattning

- Byggnader med studentlägenheter ska inte missgynnas, men gör det inte heller om bara SVEBYs referensvärden tillämpas, varför nuvarande förslag för student- och ungdomsbostäder avstyrks. Denna ger konflikter med de branschrekommendationer som ges av SVEBY och riskerar skapa förvirring i en fråga som marknaden redan löst.
- SCN tillstyrker en uppdelning på fler byggnadskategorier i energikraven så att hänsyn kan tas till att olika lokaltyper har olika driftförutsättningar, men här är det snarare olika referensvärden för normalt brukande som behövs. Byggnader som har långa drifttider missgynnas relativt byggnader med enbart dagverksamhet och snarare än en uppdelning på kategorier skulle sådana byggnader behöva mer årsenergi.
- Vidare finns behov av att differentiera energikraven för små byggnader inom intervallet 50 – 400 m², alternativt relativt byggnadens formfaktor eller antal våningsplan. Detta oavsett typ av verksamhet, dvs inte bara för småhus.
- SCN avstyrker föreslagna geografiska justeringsfaktorer, men ser ett behov av en översyn som alternativ till nuvarande klimatzoner.
- Byggnaderna ska mätas, inte ”bör”.
- Skärp kraven på systemdelar vid tillbyggnad så att utvecklingen av effektiva komponenter främjas
- Vid ändring, bör en energiteknisk genomgång av möjliga åtgärder genomföras av expert.
- Se över BBR framöver så att de blir teknikneutrala relativt olika energiförsörjningssystem. FEBY12 kan vara en bra utgångspunkt.

Synpunkter

Kap 9:2 energihushållning på fler byggnadskategorier

SCN har formulerat energikriterier för passivhus och minienergihus inte bara för bostäder utan också för lokaler. Vi kan inte se någon egentlig grund för att byggnader som uppförs för olika verksamheter ska ha olika energikrav (med några få undantag) om bara energikraven formuleras med annan metodik. Däremot behövs olika referensvärden för olika verksamheter.

Metoden med ett separat energikrav som endast relaterar sig till byggnadens energiförluster (värmeförlusttal) är ett sätt att formulera energikrav som inte påverkas av spillvärme från verksamheten och som därmed kan tillämpas mer generellt.

För årsenergi är gemensamma nationella referensvärden för varmvatten, drifttider, persontäthet och verksamhetsel ett alternativt sätt att skapa likartade förutsättningar oavsett variationen för en viss byggnadskategori. Därför har SCN kunnat certifiera passivhus från kontor till byggnader för äldreboende, förskolor och skolor med samma energikriterier (men med olika referensvärden). De erfarenheter vi har fått av detta är att verksamhetens drifttid är den mest känsliga parametern och där ger ändå inte nu lagda förslag med årsenergi kopplat till byggnadskategori någon lösning.

Det kan behövas en separat småhuskategori för att hantera avvikande referensvärden, men för årsenergikravet är det snarare byggnadens formfaktor som ger stor påverkan. Detta oavsett om det är en liten lokalbyggnad, ett småhus eller ett enplans seniorboende (flerbostadshus). I FEBY12 är detta löst med ett mer generöst energikrav för byggnader under 400 m², men alternativa lösningar kan vara koppling till byggnadens formfaktor eller byggnadens antal våningsplan. Det bör dock finnas ett kvarstående incitament att om möjligt välja byggnader med bättre formfaktor, dvs att enbart delvis kompensera energikravet. Nuvarande förslag innebär en skärpning för små byggnader inom intervallet 50 – 100 m² och försvårar för dessa om nivån ska skäras eller omvänt försvårar möjligheten att skärpa energikraven för att denna grupp annars blir lidande.

Modellen för hur energikrav på byggnader ställs bör först vara klar innan tabeller för olika kategorier beskrivs.

För lokaler ser vi inga motiv för ökad årsenergi kopplat till behov av ökade hygienluftflöden. Ökad persontäthet ger högre luftflöden men också mer spillvärme från dessa personer vilket mer än väl balanserar energibehovet förutsatt att ventilationen är behovsstyrd och har en effektiv värmeåtervinning (vanligt i nyproduktionen). För vissa tillämpningar kan det däremot vara en utmaning för branschen att etablera robust teknik för behovsstyrd ventilation, men med skärpta energikrav i steg kommer marknaden hitta bra lösningar.

Studentbostäder, mm

SCN avstyrker idén med att ange ett högre energital för byggnader med smålägenheter för att kompensera för den högre varmvattenanvändningen. I avsaknad av officiella riktlinjer för normalt brukande tillämpas i praktiken de referensvärden som framtagits av SVEBY. Det innebär att hänsyn till avvikande varmvattenanvändningsnivåer redan görs för byggnader med ”onormalt brukande”. Förslaget att kompensera små lägenheter för detta innebär i praktiken ett avståndstagande från nuvarande branschöverenskommelse baserat på en metodik med referensvärden för normalt brukande, vilket vore olyckligt. Förslagsvis anges istället i rådtexten att om referensvärden från SVEBY tillämpas så kommer inte små studentbostäder att drabbas av högre varmvattenanvändning eftersom detta ändå normaliseras vid uppföljningen.

Kap 9:2 geografiska justeringsfaktorer bättre än tidigare klimatzoner.

SCN avstyrker nuvarande förslag på geografiska justeringsfaktorer, men ser ett behov av en översyn av nuvarande klimatzoner. Underlaget saknar en konsekvensbeskrivning som värdera nyttan mot den ekonomiska skada förslaget åstadkommer.

Nuvarande förslag är utformat så att det helt kompenserar mot skilda klimat för en identisk bostadsbyggnad som precis använder 90 kWh/m² i södra Sverige och som då kan placeras från Malmö till Kiruna. För en byggnad på passivhusnivå ger de föreslagna ortsfaktorerna ca 14% lättnader för byggnader som placeras i Norrland. Utfallet för en lokalbyggnad är oklart och har inte redovisats i konsekvensanalysen. Om ortsfaktorn istället tillämpades enbart på värmedelen skulle den här nämnda obalansen elimineras.

Skilda klimat i norr och söder gör att det är mer ekonomiskt i norr att ställa högre krav på isolering etc. Därmed kommer förslaget ge missvisande signaler för landets förvaltare om vad som är rimlig energieffektivitet. Vidare kommer förslaget i konflikt med EG direktivet om kostnadsoptimal energianvändning och med Boverkets egen utredning i frågan.

Målet att samma byggnad ska kunna ställas upp överallt i hela Sverige kommer alltså i konflikt med vad som är kostnadsoptimalt vilket får samhällsekonomiska konsekvenser som inte belysts.

En strategisk fråga är om en standardisering gör störst nytta på systemdelsnivå eller på byggnadsnivå. En standardisering på systemdelsnivå skulle sannolikt sänka kostnaderna för prefabsystem, fönster och dörrar. För hel byggnad som produkt är det huvudsakligen småhusleverantörer som kan ha en viss nytta. Nyttan för flerbostadshus och lokaler att kunna placera identiska lådor över hela landet är inte självklar och normalt brukar lokal anpassning till omgivning och lokala förutsättningar och traditioner vara utgångspunkten för att lyckas med att skapa ”arkitektoniska och estetiska värden” som så tydligt framhålls i avsnittet ”ändring av byggnader”.

Kanske förslaget om ortsfaktorer ska begränsas till just småhustillverkare där behovet sannolikt är störst, men inte omfatta flerbostadshus och lokaler där förslaget sannolikt ger störst skada. Hela förslaget förefaller sakna ett genomarbetat underlag.

9:71 Mätsystem

Det räcker inte med ett krav på ett mätsystem, det bär även krävas att det ska användas. I rådtexten bör det stå att mätning ska göras, detta då energideklarationerna tillåts ske med beräkning och inte med mätning. Mätning är ju den centrala ide´n med nuvarande BBR-modell. Det är först vid mätning som t.ex. felaktiga värmeinstallationer i småhus avslöjas.

9:91 Krav vid ändring

I rådtexten hänvisas till de förslag som kan finnas i energideklarationerna. Alla byggnader är inte deklarerade. Deklarationen kan vara 9 år gammal och har inte utgått från att byggnaden ska ändras eller byggas till. Att en kvalificerad analys av ekonomiska energitekniska åtgärder först genomförs som underlag för ändringsinsatsen är sannolikt en avgörande framgångsfaktor för att energiekonomiska åtgärder ska genomföras.

Sveriges Centrum för Nolleenergihus (SCN), är en medlemsbaserad intresseförening med syfte att främja utvecklingen av energieffektivt byggande. Läs mer på www.nollhus.se

9:92 Klimatskärm

I samband med utbyte eller tillämpning är det lämpligt att ställa energikrav som driver utvecklingen mot bättre prestanda. Det finns t.ex fönstersystem på energinivån 0,7 – 0,8 i U-värde, så ett nationellt krav i tabellen på högst 0,9 skulle direkt gynna utvecklingen av energieffektiva fönstersystem och pressa kostnaderna för dessa. För de övriga klimatskalsdelarna borde de värden som gällt för elvärmade byggnader väljas (om man inte uppfyller kraven enligt tabell 9:2 om energianvändning).

Övrigt

Det är bra att arbetet med en mer genomarbetad översyn nu startas. Denna bör vara förutsättningslös och utgå från målet att byggnadens energiprestanda ska vara teknikneutral gentemot olika energiförsörjningssystem. Här finns goda erfarenheterna från FEBY12 modellen att ta vara på.